

VitaCowHír

július - december

| 2018. 2. szám | VitaFort magazin

Közel a jászolhoz!

Felvilágosítás fényügyben 5. oldal

Jó tejnek is kell a cégér! 6. oldal

Prevenció:

Amikor az állatorvosok előre szólnak 8. oldal

TMR növedéknek
és tehénnek 12. oldal

Bónusz:
Jászolmester
tanácsai

Szakspecialista

külföldön is ahol tud, segít:

Kolumbia, Vietnám,

Csehország, Szlovákia 16. oldal

Tartalom

Köszöntő

Molnár Ernő, szarvasmarha szakspecialista 1

Szakmai rendezvények

Megállt az ész! - Országos Szakmai Partnertalálkozó 2

Új VitaFort stand Hódmezővásárhelyen 6

Szent Lőrinc után 7

VitaCow Fórum

Mondjunk jót a tejről! 8

Prevencióval az itatásos borjak korai emésztőszervi problémáinak megelőzéséért 10

Húsmarha tenyészbikák komplex andrológiai vizsgálata 12

Termék és technológia

VitaCalf technológia: Növendékadagok korcsoportos kialakítása és a TMR etetés 14

A VitaFort arcai

Bemutkozunk - Dr. Dobos László 17

Fókuszban a partner

Célállomás: Kolumbia 18

Szakspecialistaként Vietnámban 20

Bemutkozunk Csehországban és Szlovákiában 22

Időszerű

Felvilágosítás: Fényt a tehénnek! 24

Impresszum: VitaCowHír

Félévente megjelenő szarvasmarha ágazati magazin
Tizenegyedik szám: 2018. július - 2018. december

Főszerkesztő: Szegszárdy Imre, értékesítési igazgató
Felelős szerkesztő: Egervári Ildikó, marketing és kommunikációs vezető
Szerkesztőségvezető: Molnár Ernő, szarvasmarha szakspecialista
Készítette: Onecreative marketing professional Kft.

Közel a jászolhoz!

Molnár Ernőszarvasmarha szakspecialista
VitaFort Zrt.

Tányérmértékes világban élünk. Akinek kevés van, reméli jut valami a tányérjára. Aki rohan, az ritkán kerül tányér elé. Sokan végül mire a tányér mellé ülnek, ha többjük is van keveset és csak szoros szabályok mentén tehetnek rá. A legtöbben, legalább egyes életszakaszukban igyekeznek sokat és jót a tányérra zsúfolni. Könnyen fordulunk az asztali örömek felé. Van aki gourmand (gürman) módra falánk, más gourmet-ként (gurmé), ínycsikát ugrik a minőségre és az elkészítés ismerete, öröme pluszként táplálja. A termelői oldal tagjaiként csak örülhetünk, ha marhahús vagy tejtermék tölti a tányért és a fogyasztót a termelés sztorija is érdekli...

A tehének jászolmértékes világban élnek, viszont nekik kevés közük van a jászol/etetőasztal töltéséhez. Ezért az állattartóján múlik mi, mennyi és hogyan jut eléjük... és természetesen az is, hogy ettől milyen lesz a termelésük, egészségi állapotuk. Mivel az istállózó állattartással marháinkat leválasztottuk az önellátás lehetőségéről kiszolgáltatottá váltak az embernek. Míg az embert ismeretei, ételmezési szakemberek (szakács-tól a dietetikusig), orvosok sokasága tereli a jó döntés felé,

szabadon dönthet a napi fogyasztásáról – akár rosszul is. Marháink esetében a jó felé az élő tisztelete és a közgazdasági ésszerűség párhuzamossága vihet.

Ki kell szolgálnunk a teremtetett genetikai szintet. Ebben próbál - közel 4 évtizede -közreműködni termékeivel, szakembereivel, szolgáltatásaival a VitaFort Zrt. Az egyes aktualításokat, újdonságokat szakmai rendezvényeinken, lapunkban mutatjuk meg. Idei kiemelt témánk „a Jászolmester”: adjunk jót és jól jószágaink jászolába! Teheneinkre úgy kell néznünk, hogy azok gourmék, mert jót kell kapniuk és gourmandok, mert sokat kell enniük az optimális hozam és egészség érdekében.

Személyes felelősségünk kiteljesedése a teljes takarmánykeverék, a TMR. Ha jól csináljuk, akkor a bendőn keresztül uraljuk a termelést, ha rosszul, akkor teheneink életfeltételeit rontjuk és kiraboljuk a cégkasszákat. A jászolcentrikus világképünket nem rontja, hanem támogatja, ha lapunkhoz hasonlóan néha előrettekintünk annak érdekében:

- hogy később is legyen kit etetni (szaporodásbiológia és preventív állategészségügy),
- hogy javítsuk a tartási körülményekkel is a takarmányfelvételt (pl. nagyadagok etetését előkészítő növedéknövelés, téli félévben növelt tartamú istállóvilágítás),
- hogy olyan új technológiai elemet ismerjünk meg, ami a világban már elérhető/működik és állataink, vállalkozásunk hasznára lehet.

Szakembereink tudása láthatóan nemzetközi viszonylatban is értékelhető, hisz termékeinket, szaktudásunkat idén már 9 országban használták a marhatartás gazdaságosságának javítására. A szaktanács annyit ér, amennyit megtartanak belőle. A szaktanácsadó/szakspecialista értékét, pedig az adott tanácsok mennyisége növeli.

A külföldi tapasztalatok csak erősítenek bennünket: a jászol az a sarokpont, amely meghatározza termelésünk gazdaságosságát, marháink életminőségét! Ne kerüljük el!

Üdvözlettel,
a Jászolmester

Megállt az ész! - Országos Szakmai Partnertalálkozó

Legalábbis május 13-án a Vitafortnál: ugyanis ekkor volt az Országos Szakmai Partnertalálkozónk amelynek fő témája az a technológiai és technikai fejlődés, amely végbement – és megy folyamatosan – a világban és a mezőgazdaság minden szegmensében. Megállt az ész, hogy olyan dolgokat látunk, tapasztalunk, amelyeket akár tíz évvel elképzelni se mertünk. Pl. hogy a plenáris előadások elején ne Kulik Zoltán vezérigazgató köszöntse a vendégeket, hanem egy „Vitafort robot”! No, de haladjunk sorjában...

Az előzetes regisztrációk alapján várható volt, hogy ismételten megdől az eddigi részvételi rekord. Ez így is volt és zsúfolásig megtelt a nagy előadó, ahol plenáris előadások kezdődtek. Akik nem fértek be, a kerti részben követhették figyelemmel az elhangzottakat. A „Vitafort robot” után **Kulik Zoltán** vezérigazgató (Vitafort Zrt.) fotó idézte nagy vonalakban azokat a látványos folyamatokat amelyek a mezőgazdaságban jelentkeztek az utóbbi években. Az „ész megáll”, hiszen nagyon látványos fejlődés van a precíziós gazdálkodásban, amelyek másfajta gondolkodásmódot, megközelítést igényelnek és ehhez az alkalmazkodás, tudás megszerzése rendkívül fontos.

Ehhez a témához csatlakozva **Dr. Horn Péter** professzor (Kaposvári Egyetem) a jövő mezőgazdaságát mutatta be, számokkal, adatokkal érzékelte azokat a kihívásokat, amelyek a világ növekvő népességének élelmiszer ellátása okoz. Ezeknek a kihívásoknak csak tudomány és technológia forradalmi változásainak felhasználásával lehet megfelelni.

Dr. Mérő László professzor (ELTE Pszichológiai Intézet) a mesterséges intelligencia fejlődésének állomásait mutatva villantotta fel a jövőt, amit ma még csak sejtünk.

A plenáris ülés színvonalas előadói megadták az alaphangot a folytatáshoz, amely a szokott módon szakmai műhelyekben (szarvasmarha, sertés, baromfi) és Talk-show (fiatal magyar start up vállalkozások képviselői) keretében folytatódott. Mindeközben, a regisztráció alatt, szünetekben meg lehetett tekinteni a „**Együtt a sikerért a magyar termékúton**” kiállított partnereink portékáit és izgalmas bemutatók és ízletes kóstolók keretében véleményt is formálni. Ezúton is köszönjük a több mint 20 kiállítónak és együttműködő partnereinknek a megtisztelő jelenlétét!

Szegszárdy Imre
értékesítési igazgató
VitaFort Zrt.

Megállt az ész! - Országos Szakmai Partnertalálkozó

A **szarvasmarha műhely** előadói azokkal a megoldásokkal, fejlesztésekkel, programokkal foglalkoztak, amelyek a jövőbeni eredményesebb gazdálkodást segíthetik.

Dr. Koppány György, kutatási igazgató azokról a labor fejlesztésekről beszélt, amelyeket a VitaFort Zrt. hajtott végre a takarmányok, alapanyagok még pontosabb és részletesebb analizálása érdekében amelyeknek célja, a hasznosuló értékek meghatározása, és ezek ismeretében történő hatékony takarmányadagok összeállítása.

Dr. Orosz Szilvia, takarmányozási igazgató (ÁT Kft.) a jászolmenedzsmentről, ennek jelentőségéről és TMR vizsgálatokról tartotta meg igen érdekes lényegre törő előadását. A tömegtakarmányok minősége és ez a protokoll jelentősen befolyásolja egy tehéntartó gazdaság nyereségességét.

Dr. Tóth Tamás, ügyvezető igazgató (Adexgo Kft.) egy olyan kérdéskörrel jött, amelyet az év első felének vitamin árrobbanása hozott elő. A védett vitaminok nem voltak ismeretlenek a szakma előtt, de jelentőségüket kiemelte a kialakult helyzet. ezek szakmai – és persze gazdaságossági – kérdései voltak terítéken.

Paulicsek János, szarvasmarha specialista (VitaFort) az új növendéknevelési programunkat mutatta be kiemelve azt, hogy itt nagyon sok minden eldől, hiszen egy nem megfelelően.

Mire a szakmai programunk befejeződött a többi szekcióban is vége lett tanácskozásnak és szinte egy időben ment az összes érdeklődő a jól megérdemelt ebédhez, amely immár hagyományosan is kiváló volt. A délután hátralevő részében a kötetlen beszélgetések mellett a jelenlévők előben hallhatták **Caramel** kiváló hangját és láthatták előadását valamint tanúi lehettek a kiemelkedő teljesítményt nyújtó partnereink díjazásának oklevél A napot tombolával zártuk, amelyben értékes nyeremények találtak gazdára.

Büszkék vagyunk arra, hogy ilyen sokan megtiszteltek jelenlétükkel ebben az évben is és bízunk benne, hogy több olyan gondolatot és témát sikerült felvillantani a több, mint ötszáz résztvevőnek, amelyek hozzájárulhatnak a további közös sikeres és eredményes gazdálkodáshoz.

Szegszárdy Imre
értékesítési igazgató
Vitafort Zrt.

Tejkamion Dabason

A Vitafort Országos Partnertalálkozója egyúttal otthon adott a nagy sikerű országjárást Tejkamionnak is! A „Tej Útja” névre hallgató programsorozat a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács szervezésében valósult meg, s fő célja a hazai tej és tejtermékek, valamint a tejfogyasztás népszerűsítése a lakosság körében. A dabasi és környékbeli általános iskolás gyerekek megismerkedhettek a tej útjával: öt különböző interaktív élményállomás segítségével végig követhették, hogyan jut el a magyar tej a boltok polcaira.

Az edukatív előadásokon, vetítéseken kívül játékos feladatok színesítették az élményt, melyekhez a kiváló dietetikus szakembereken kívül a legmodernebb technika is párosul: applikációk, tabletek, kiterjesztett valóság (AR) teszi még élvezetesebbé az ismerkedést. Ráadásul az igazán kíváncsiak még a tehénfejest is kipróbálhatták, így garantált volt az élménydús szórakozás.

Új Vitafort stand Hódmezővásárhelyen

Egervári Ildikó
marketing és kommunikáció
Vitafort Zrt.

25. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok (2018. május 10-12.)

Együtt ünnepelt Hódmezővásárhelyen a Vitafort Zrt. az Alföldi Állattenyésztési Napok 25., jubileumi rendezvényével. Régi vágyunk vált valóra ebben az évben. Nagyobb területen, vadonatúj, szellősebb standdal készültünk. Volt LED falunk, hype-boxunk, AR technológiánk,

igyekeztünk egy modern, mutatós új standot varázsolni, izgalmasabbak lenni, mint mások. Ezt a kiállítást a szakma hagyományosan nagyon szereti és partnereink szívesen jönnek ide. Sok volt a fiatal látogató is, ami számunkra igen fontos, hiszen az első benyomás, a stand látványa igazi vonzerő volt. Köszönjük kedves Partnereinknek, hogy eljöttek és köszönjük a sok-sok dicséretet, örültünk, hogy elnyertük látogatóink figyelmét és tetszését!

Nagydíjasok lettünk 2018-ban!

Az Adexgo Kft. és a Vitafort Zrt. évek óta elismerésben részesül a Magyar Állattenyésztésért Termékdíj pályázaton bemutatott közös fejlesztéseikkel. Az idei évben a kanadai Jefe Nutrition Inc. vállalattal nyújtottunk be közös pályázati munkát „**Egyedi összetételű védett vitamin termékcsalád**” címmel a „Magyar Állattenyésztésért Termékdíj Pályázat 2018” Agrár-informatika, Tartástechnológia és Takarmányozás kategóriában, melyet a XXV. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok zsűrije nagydíjjal értékelt.

Szent Lőrinc után

Egervári Ildikó
marketing és kommunikáció
VitaFort Zrt.

27. Farmer Expo Nemzetközi Mezőgazdasági Szakkiállítás és Vásár (2018. augusztus 17-20.)

Négy nap, tíz rendezvény, mintegy 300 kiállító, 17.000 m²-en, röviden így foglalható össze számokban a 2018-as Farmer Expo. Agrárinnovációk, korszerű technológiák, szakmai konferenciák, fajtabemutatók, különleges közönségprogramok, gasztró- bemutatók közös találkozási pontja volt a debreceni kiállítás, amely az idén már 27. alkalommal fogadta az agrárágazat elhivatott szakembereit és a mezőgazdaság iránt elkötelezett érdeklődőket, a Debreceni Egyetem Böszörményi úti campusán. Idén is nagyon népszerű volt a rendezvény, több, mint 35 ezren látogattak el a Nemzetközi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakkiállításra. Köszönjük kedves Partnereinknek, hogy felkeresték a VitaFort standot!

XII. Kaposvári Állattenyésztési Napok (2018. szeptember 28-30.)

Idén is jelen voltunk a Kaposvári Állattenyésztési Napokon. Az idei rendezvénysorozatból különös jelentőségű volt a **SmartFarm Konferencia**. A konferencia kiemelt célja a hazai állattenyésztés és élelmiszerelőállítás versenyképességének növelését célzó innovatív technológiák és ezek gyakorlati alkalmazhatóságának ismertetése volt. Hallhattunk az agrárszektorban működő „startup” vállalatok tevékenységéről is. A precíziós rendszerek az állati termék előállítás hatékonyságának javításához nagy mértékben hozzájárulnak. A Precíziós Állattenyésztési Szekcióban Dr. Gregosits Balázs, kutatás-fejlesztési igazgatónk előadását nagy érdeklődés kísérte, „A bendővédett vitaminkiegészítés jelentősége a nagy tejtermelésű tehenek takarmányozásában.” témakörben.

Mondjunk jót a tejről!

A kormány propagandája évtizedekre, generációk mindennapjaira hatással lévően bevésődő irányokat adhat. Ennek szép példája a Magyar Királyi Földművelési és a Népjóléti miniszter által 1927-ben alakított szervezet, az Országos Tejpropaganda Bizottság tevékenysége.

A népelelmezés javítását célul tűző reklámkampány indult. A korabeli megjelenési lehetőségeket kihasználva népszerűsítő kiadványok, laphirdetések, filmhíradó híradások, és neves művészek megnyerésével utcai plakátok hívták fel a figyelmet a tejre. Ez a kb. 1927-től 1937-ig tartó reklámidőszak rögzítette a magyar közgondolkodásában az alábbi szlogent: „A tej élet, erő, egészség!”.

Napjaink információfolyama erősen megkoptatta ezt a mondatot, megtámadta a tej és tejtermék nimbuszát. Más élelmiszeripari ágazatok módosító kampányai (pl. margarin lobbij), a nyugati életforma trendjeinek követése (pl. kóla életérzés), a diéta/gasztro divat (pl. paleo étrend), egyes emésztőszervi betegségek okozta túlzott óvatosság/félelem hatása jelentősen érzékelhető napjaink átlagfogyasztójának vásárlásában. Általában a tejhez viszonyulást jelentősen rontotta, a speciális honlapok/blogok ismétlődően megjelenő pár oldalas írás, amelyben magát a tejtermelést vették vizsgálat alá. Az anyag tartalma általánosságban beszél, de igazából egy angol nyelvű anyag fordítása lehet, amely az amerikai tejtermelés évtizedekkel korábbi állapotát bemutatva bírálja azt. Ez pl. a tartástechnológia szélsőségit (jelentős növekedési hormon használat), takarmány alapanyagokat (húsliszt, vérliszt) felvonultatva próbál eltántorítani a tejtől.

Ezek után kifejezetten jó olvasni olyan higgadt, hiteles tájékoztatókat, étkezési szaktanácsokat, amelyet a hazai körülmények figyelembe vételével, a legfrissebb tudományos eredmények háttérével hazai szakmai társság támogatásával hazai szakemberek írtak.

Egy ilyen közérthető tudományos munka a „Táplálkozási Akadémia” (2018), amely a Magyar Dietetikusok Országos Szövetségének az internetes tájékoztatóit kiadványban egyesítő anyag. A lentiekben ebből mutatunk pár tejet illető gondolatot, a lényeg: **saját egyedi állapotunkhoz igazodva a megfelelő mértékű tej-tejtermék fogyasztás ajánlott! Ajánljuk bátran a tejet és fogyasszuk mi is!**

A TEJ jó, mert pl.:

- A tej, a tejszín, a sajtok lúgos karakterű táplálékok, de a vegyes sav-bázis összetételű napi étrendben jó alkotók a kiegyensúlyozott ellátáshoz. (Henter, 2018)
- Az emberiség történetének korai szakaszában az emberek rövidebb ideig éltek, nagyobb fizikai aktivitásúak voltak, többet tartózkodtak a szabadban, nem vagy kevesebb tejet fogyasztottak. A mai átlag életkor és életmód mellett csontozatunk megfelelő szilárdságához, a csonttritkulás elkerüléséhez, a jó bélflórához ideális kiegészítő a jól felvehető kalciumú tej, a normál bélműködést támogató probiotikus tejtermék. (Dr. Lichthammer, 2018)
- Candida-fertőzés esetén is fogyasztható tejtermékek: natúr túró, natur joghurt, tejből készült sajtok. Mint természetes alapanyagok hozzájárulnak a napi étrend színesítéséhez, értékes tápanyagaikkal javítják az immunrendszer működését. (Szalayné, 2018)
- A szinte naponta fogyasztott élelmiszerek közül a zsírosabb tejtermékek kiemelkednek magasabb D-vitamin tartalmukkal. 100 g vaj 30, a tejföl 6, a tejszín 22, az Emmmentáli/Pannónia sajt 22 %-át adhatja a napi D-vitamin szükségletünknek. A D-vitamin a csontképződésen kívül pl. szabályozza a sejtek növekedését, az immunfunkciókat, az inzulin és a vérnyomás szintjét is. (Bartha, 2018)

Molnár Ernő

szarvasmarha szakspecialista
VitaFort Zrt.

- A tej és a tejtermékek húgysavcsökkentő diéta esetén a javasolt élelmiszerek körébe tartoznak. Amennyiben energiaszegény igényeknek is meg kell felelni az étrendnek, akkor ezekből csak az alacsonyabb zsírtartalmúak fogyaszthatók. A húgysavszint csökkentésével gátolható az ízületi gyulladás, a köszvény megjelenése, vesekő kialakulása, mérsékelhető a szív- és érrendszeri betegségek kialakulásának kockázata. (Gyurcsáné, 2018)

- A tejcukor érzékenység a hazai felnőtt lakosság közel harmadára jellemző. Mivel a tejtermékek értékes tápanyag források, ezért kellő előre tekintéssel érdemes ezeket a napi étrendben tartani. Fogyasztható a gyártás során elbontott laktózú, azaz a laktózmentes termék, vagy a hagyományos, csak a szervezetből hiányzó laktáz enzimet pótló készítményekkel együtt. A kisebb érzékenységűeknek a savanyítással kb. 20-40%-kal csökkentett cukrú termékek és a túró, hosszúérlelési idejű félkemény sajtok javalltak. (Dr. Pálfi, 2018)

- Az aktuális hazai ajánlás szerint naponta fél liter tejet vagy ennek megfelelő tejterméket kellene ennünk. Ez az a mennyiség, amelyen keresztül a tejből elegendő kedvező hatású tápanyag tud felszívódni. A tej fehérjeje teljes értékű, mert az összes esszenciális aminosavat tartalmazza. A laktóz javítja az ásványi anyagok emészthetőségét. A tejszír a zsírok közül a legjobb emészthetőségű. A tej koleszterintartalma a többi állati eredetű élelmiszerénél alacsonyabb. A tej mennyiségileg és minőségileg a legjobb Ca-forrás. (Turcsák, 2018)

Prevencióval az itatásos borjak korai emésztőszervi problémáinak megelőzéséért

A borjak életének korai szakaszában – közvetlenül vagy néhány héttel a születés után – a legnagyobb gazdasági kárt általában a hasmenés okozza, ami a borjú további élettéljesítményét is alapvetően befolyásolja. Nagy százalékban tehető felelőssé a borjak elhullásáért, de az elveszett borjak értékén túl, a gyógykezelésre, az elkülönítésre, fertőtlenítésre fordított összeg mind-mind anyagi kárral jár.

A fiatal borjak hasmenésének oktana szerteágazó, lehet fertőző és nem fertőző oka egyaránt. A környezeti feltételek, a telepi menedzsmen, a higiénia, a specifikus kórokozók jelenléte, gyakorisága fontos szempont, de az adott állat tápláltsági állapota, ellenálló képessége, főcstej ellátottsága szintén meghatározó jelentőségű. Az általános telepi higiénia fontosságával minden illetékes szakember tisztában van, ezt a részét nem lehet egyszerűen hangsúlyozni, most tekintsük át inkább a fertőző okait.

Az esetek legnagyobb százalékában a rotavírusok vannak a háttérben, őket követik a Cryptosporidium fajok (*C. parvum*), majd a coronavírusok és csak utánuk jön az *E. coli* (ETEC). Telepi szakemberekkel beszélgetve nagyon sokan éppen a coli-t tartják a leggyakoribb kórokozónak, de a laborvizsgálatok mást jeleznek. Ugyanakkor az is igazolást nyert, hogy az élet első 5 napjában kétségtelenül *E. coli*-t mutatnak ki leggyakrabban. A borjak hasmenéssel járó megbetegedéseinek 80-90 %-ában a fenti kórokozók állnak.

A rota- és coronavírusok a környezetben, a telepeken széles körben elterjedtek és a tehenekből is kimutathatóak, de náluk csak szubklinikai megbetegedést okoznak, így a kórokozók fenntartásában és szórásában kulcsszerepet játszanak. Az újszülött fogékony borjak általában tőlük fertőződnek és megfélelő védelem hiányában megbetegedést okoznak.

Az *E. coli* – mint láttuk – kisebb arányban fordul elő a hasmenéses kórképek elsődleges előidézőjeként, de ha megjelenik, többnyire egy gyorsabb lefolyású, gyakran elhullással végződő, súlyos hasmenést idéz elő. Érdekes tény, hogy ugyanezeket a kórokozókat ki tudjuk mutatni egészséges borjak vastagbeléből is, ez azt jelenti hogy nem obligát patogének, vagyis az általuk okozott kórkép kialakulásához szükség van hajlamosító tényezők egyidejű jelenlétére is. Ez lehet a gazdaszervezet ellenálló képességének csökkent volta, kedvezőtlen környezeti hatások stb.

Gyakorta előfordul, hogy a hasmenést egyidejűleg több kórokozó együttes jelenléte idézi elő, így kimutatták, hogy a coronavírus gyakrabban fordul elő *E. coli* fertőzéssel társulva, míg a *Cryptosporidium*ok elszaporodása hajlamosít a rota- és coronavírusok okozta megbetegedésre.

Nem tekinthetünk el a hasmenéses megbetegedések gazdasági vonatkozásaitól sem. Egy súlyosabb hasmenés egy állatcsoportban akár a borjak harmadának pusztulásával is járhat. Kevesen tudják például, hogy egy kb. 5 napos hasmenés után a borjak napi testtömeg gyarapodása akár 200 g-mal is kevesebb lehet. Ha még ettől is tovább tart, akkor a ttgyarapodás a felére is visszaeshet. Ez üszők esetén több hónappal is eltolhatja a tenyésztésbe állítás időpontját, bikák esetén pedig az elkészülési időt.

A klinikai tüneteket számos tényező befolyásolja. Függ a kórokozó virulenciájától, a kórokozók egyidejű jelenlététől, az állat életkorától, ellenálló képességétől stb. A bélsár színe, állaga, mennyisége is változó lehet, tartalmazhat fibrint, nyálkát akár vért is, de mindezek nem utalnak egyértelműen a kórokozó(k) ra, ezekből következtetni a kiváltó ágensre nehéz. A további klinikai tünetek általában már mind a hasmenés következményei.

Dr. Dobos László
állatorvos
VitaFort Zrt.

A folyadékvesztés és a haemokonzentráció perifériás vér-összehúzódáshoz, a szöveti oxigénellátottság csökkenéséhez vezet. Mindezek csökkent anyagcserét okoznak, az állat kihűl, súlyosabb esetben sokkossá válik. A krónikus esetekben az esetleges testhőmérséklet emelkedését már nem a hasmenéses kórok, hanem a másodlagosan kialakuló légzőszervi megbetegedés, ízületgyulladás okozza. A hasmenés miatt kialakuló metabolikus acidózis szintén fontos következmény.

A betegség természetesen kezelést igényel, amely folyadékpótlásból, a metabolikus acidózis miatt pufferek adagolásából és energiapótlásból kell hogy álljon, enyhébb esetekben szájon át, súlyosabb esetekben vénás úton. A megfelelő készítmények adagolása telepi körülmények között sokszor jelent plusz feladatot, de a betegség korai felismerése és azonnali kezelése életfontosságú a borjú szempontjából. A már csak fekvő, súlyosabb állapotú borjak kezelése mindenképpen vénás úton történjen, a szükséges folyadék- és energiapótló készítmények rendelkezésre kell hogy álljanak a telepen (izotóniás NaCl, izotóniás NaHCO₃, Ringer-laktát, dextróz-oldat, stb.)

A korábbi elvekkel ellentétben nem szükséges a beteg borjak koplaltatása, a megszokott tejpótló adagolása folytatható, ez az alultápláltság megelőzésével javítja a prognózist. A tiszta ivóvízhez való folyamatos hozzáférést természetesen biztosítani kell. Antibiotikum általában nem szükséges, de nem szteroid gyulladáscsökkentők jótékony hatását igazolták.

A leggazdaságosabb és legracionálisabb védekezés mégiscsak a hasmenések fertőző és nem fertőző okainak kiküszöbölésével a megelőzés. A kórokozók mennyiségének csökkentése, az alapos tisztítás és fertőtlenítés úgy az állatok tartózkodási helyén, mint a dolgozók munkaeszközein mind ezt a célt szolgálja. Az új állatok érkezése vagy a csoportok keverése fellobbanthat járványokat.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni a specifikus védelem kialakításának fontosságát. Rendelkezésünkre állnak korszerű és egyszerűen alkalmazható vakcinák a leggyakoribb hasmenést okozó vírusok és baktérium ellen, ezekkel szükséges a teheneket vakcinázni az ellés előtti 4-12 hetes időtartamban. Ugyanakkor mit sem ér még a legjobb vakcina sem, ha az anya által megtermelt passzív ellenanyagok nem vagy nem elegendő mértékben jutnak át a borjú szervezetébe a születés után. Kimondhatatlanul fontos tehát a megfelelő mennyiségű colostrum itatása az élet első 24, de inkább 12 órájában.

A fentiekben összefoglaltuk a hasmenés leggyakoribb okait, káros hatásait és a védekezés lehetőségeit. Természetesen minden telep más és más, de mindegyikről elmondható, hogy a közös cél a gazdaságos tejtermelés vagy hizlalás. Ez csak úgy érhető el, hogy az állatokban lévő genetikai potenciált a legnagyobb mértékben aknázzuk ki. Ha kiküszöböljük vagy minimalisra szorítjuk az állatainkat érő káros hatásokat, melyeknek csak egyike a fiatal borjakban tapasztalható hasmenés, akkor a befektetett energia többszörösen térül meg.

„A borjak életének korai szakaszát meghatározza a főcstej minősége. Ez a minőség jelentősen függ a tehenek szárazonállás, különösen előkészítés alatti ellátásától. Az optimális ellátás érdekében használja a telepi sajátosságoknak megfelelően erre az időszakra készült receptjeinket.

Az előkészítő időszak praktikus ellátására a VitaStart programunkban szereplő koncentrátumokat javasoljuk. Amennyiben, egyéb kiegészítéssel is biztosabbá szeretnénk tenni a kolosztrum minőségét használja az ennek az időszaknak az igényei szerint összeállított nyalótömbjeinket (Physio Lick Dryt és Carot). A kolosztrum minőség ellenőrzéséhez kérje specialista kollégánk, Paulicsek János segítségét!”

Húsmarha tenyészbikák komplex andrológiai vizsgálata

Balogh Eszter, Debnár Viktória Juhanna, Dr. Gábor György, Dr. Kern László, Dr. Varga-Balogh Orsolya

NAIK- Állattenyésztési, Takarmányozási és Húsipari Kutatóintézet, Herceghalom

Az andrológia egy olyan viszonylag fiatal tudományág, amely a hímivarú egyedek vizsgálatával foglalkozik. Fő feladata a termékenységi képesség ellenőrzése, illetve zavarainak felderítése, esetleg kezelése. Segítségével a fertilitás előre jelezhető, illetve az esetleges fertilitási zavarok könnyen kiszűrhetők.

A diagnosztikai módszerek fejlődésével a hím állatok szaporodási funkcióinak vizsgálatára jelentkező igények ma már viszonylag egyszerűen kielégíthetők. Az elmúlt évtizedekben a non-ivazív, műszeres diagnosztikai lehetőségek már rendelkezésre állnak (ultrahang, hormon-tesztek, sperma-analizáló számítógépes programok stb.), mellyel megteremtették az egyre magasabb színvonalú vizsgálatok és gyógyító eljárások hátterét.

A mesterséges termékenyítés elterjedésével a spermavizsgálatok napi rutinfeladattá váltak, amit mesterséges állomáson megfelelő felszereltséggel el is tudnak végezni. A sperma vizsgálata során motilitási, illetve morfológiai vizsgálatokat végeznek, de ezeken a vizsgálatokon kívül a problémák okainak felderítéséhez szükségesek olyan egyéb vizsgáló eljárások, amelyek a spermatermelésben részt vevő nemi szervek állapotáról adnak pontos információt.

Vizsgálataink során fizikai, műszeres és sperma vizsgálatokat végzünk. Fizikális vizsgálatoknál elsősorban a látható és tapintható elváltozások detektálása a cél, míg a műszeres vizsgálatok esetében a szervek finomszerkezetét és funkcióját vizsgálhatjuk és értékelhetjük.

Műszeres vizsgálatok közül az infravörös hőkamerás vizsgálat a hereborék felszíni hőmérsékletén keresztül a here hőszabályozásának esetleges anomáliáira deríthet fényt. Az ultrahangos vizsgálatok során a herék, mellékherék és a járulékos nemi mirigyek szerkezetének részletes vizsgálatára nyílik lehetőség.

A sperma morfológiai vizsgálata során DIC (Differenciál Interferencia Fáziskontraszt) eljárást alkalmazunk a rendellenességek felderítésére, a motilitást pedig hordozható CASA (Computer-assisted sperm analysis) segítségével végezzük el.

A komplex andrológiai vizsgálat egyik legnagyobb előnye, hogy az apaállat tartási helyén elvégezhető szinte minden fázisa.

A vizsgálatokat három állatfaj hímivarú egyedeinél végezzük: szarvasmarha, juh és ló.

Lépések:

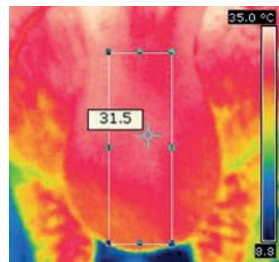
1. Fizikális vizsgálatok (here, mellékhere esetén)

- Méret: megtekintés, képrögzítés, körméret mérés
- Látható, tapintható elváltozások vizsgálata

2. Műszeres vizsgálatok

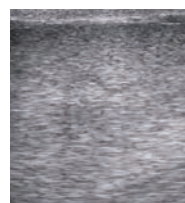
- Thermográfia (hőkamera): gyulladásos területek feltérképezése. A felvételek teljes képet adnak a here hőszabályozásáról. A hidegebb területek jelenthetnek esetleges inaktív területeket, a melegebb területek pedig esetleges gyulladásos területeket.

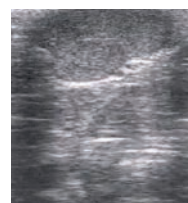
- Ultrahang: kötőszövetes elváltozások, folyadék tartalmú területek detektálása mind a herében, a mellékherében, illetve az ondóhólyagban.

Bika here

Bika mellékhere

Bika ondóhólyag

Dr. Kern László
állatorvos
VitaFort Zrt.

3. Spermavétel

- Elektroejakulátorral: rövid, alacsony feszültségű impulzusok sorozatát jelenti, amely a kismencedei idegekre hat. Nincs szükség a spermavételhez az állatot ugrásra tanítani, műhüvelyhez szoktatni, illetve altatás nélkül, fájdalommentesen végezhető.

4. Sperma vizsgálatok

- Motilitásvizsgálat: szubjektíven, mikroszkóp segítségével történik 20x-os nagyításban.

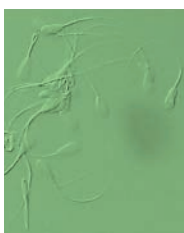
- CASA: objektív vizsgálat, OnGo mobilCASA segítségével. Pontos információt ad az ejakulátum:

- motilitásáról
- progresszív motilitásáról
- koncentrációjáról,

- Morfológia: DIC (differenciál interferencia fáziskontraszt) eljárással. Az egyetlen vizsgálati eljárás, amelyhez szükséges a minta laborba szállítása.

- Az ejakulátum fixálása (formolsalin, pH6,8) után a wet mount vizsgálata következik speciális mikroszkóp segítségével, amely lehetővé teszi, hogy kiemeljük a sejt szerkezetének éleit részleteit. Egy rendkívül hatékony eljárás a nagyobb spermiumrendellenességek vizualizálásában, illetve pontos eredményt kapunk műtermék előállítás nélkül.

Dr. Kern László

2005-ben végezett az Oroszországban található Voronyezsi Agrártudományi Egyetem Állatorvostudományi karán. 2005-től 2007-ig a Bácsalmás Agráripari Zrt. sertéstelepein dolgozott ellátó állatorvosként. 2008-tól 2010-ig Dob-Tak Kft. broiler telepein dolgozott ellátó állatorvosként, majd 2010-től jelenleg is a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Állattenyésztési és Húspari Kutatóintézetében dolgozik intézeti mérnökként, valamint 2011-től a VitaFort Zrt. által takarmányozott tejelő szarvasmarha telepek szaporodásbiológiai gondozását látja el.

„A tenyészbikák szezon előtti felkészítéséhez, szezon utáni feljavításához vegye igény 531-501-es Vitál Bull tenyészbika tápukat.

Az alap cink kiegészítés mellett a termék szerves kötésben, jobban hasznosuló formában is tartalmazza ezt az elemet. A cink nélkülözhetetlen a spermiogenezishez. Hiánya rontja a spermiumok minőségét, életképességét, rontja a szőr, a bőr, a szaruképletek minőségét, a hím nemi mirigyek működését.

A biotin megerősíti/védi a lábvégeket, a szőrzetet és a bőrt. Stabilizálja a csülök fizikai állapotát, ezzel megőrzi a bika mozgékonyt, így nem lesz a fedeztetés és a takarmányfelvétel gátolt. Etetése javítja a csülökszaru minőségét, nehezíti a pártaszéli gyulladások kifejlődését, talpfekély kialakulását. Hiánya növekedési, fertilitási zavarokat okoz.”

VitaCalf technológia: Növendékadagok korcsoportos kialakítása és a TMR etetés

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk a tejlő szarvasmarhák gazdaságosabb tartás és takarmányozástechnológiájának kialakítására. A termelési paraméterek is jól tükrözik a gazdaságok folyamatos fejlődését. A nyugat európai és amerikai genetikát bőven felvonultató telepek célja a nagyobb tejtermelés és jobb egészségügyi állapotok kialakítása magasabb élettelsítménnyel, ami hatására csökkenni tud az egy liter tej megtermeléséhez szükséges költség is.

A termelő csoportok kialakítása és takarmányozása tekintetében szakembereink bátran felveszik a kesztyűt más európai és amerikai szakemberekkel szemben. A fentebb említett kiváló genetikák potenciális kihasználása érdekében, már az újszülött borjak takarmányozásával megalapozzuk a siker felé vezető utat. A modern borjúnevelési technológiák születéstől a választásig részletesen kitérnek a főbb paraméterekre (elhelyezés, kolosztrum itatás, tejpótló tápszer minősége mennyisége, indító tápok jelentősége). Viszont a választás utáni takarmányozási csoportok kialakításáról és jelentőségéről gyakran eltérő vélemények hangzanak el.

A növendékek kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges feltételeket ugyan olyan komolyan kell venni, mint a termelő csoportoknál. A telepen lévő állomány tekintetében egy igen nagy gazdasági jelentőséggel bíró tényező a növendéküzők tartása

és takarmányozása. Mivel a tenyésztőszők átlagosan 0-25 hónapos korukig gyakorlatilag nem termelnek tejet, így mint költség jelenik meg a gazdaság életében, ezért gyakran hajlamosak vagyunk itt spórolni a kiadásokon. Holott a nagy termelésű és magasabb élettelsítményű tehenek tenyésztéséhez nélkülözhetetlen a modern, gazdaságos és precíz növendéküző tartás és takarmányozás technológia kialakítása a telepeken. A VitaFort Zrt. ezért kialakította a **VitaCalf** programot, ami segítségével telepspecifikusan támogatni tudjuk a menedzsmentet és közösen ki tudjuk alakítani a korcsoportok optimális fejlődéséhez szükséges takarmány adagokat.

A VitaCalf Korcsoportos Takarmányozás Technológia két fő fázisra bontható

- Borjú nevelés:

- 0-75 napos korig (egyedi elhelyezés)
- 75-150 napos korig (kiscsoportos takarmányozás)

- Növendék nevelés:

- 5-8 hónap
- 8-12 hónap
- 12-15 hónap
- 15- előkészítő

Paulicsek Jánosszarvasmarha szaktanácsadó
VitaFort Zrt.

A növendékek hagyományos takarmányozásánál a súlygyarapodást vettük figyelembe, és gyakran a kor figyelmen kívül hagyásával csak a küllemi paraméterekre támaszkodva történt a felcsoportosítás. Így különböző korú egyedek kerültek egy csoportba, amik méretre hasonlítottak egymásra, viszont a kor tekintetében nagy eltérések voltak.

Az általunk alkalmazott takarmányozási technológia, már nyugaton egy jól bevált és alkalmazott alapokra illeszkedik. Minden korosztálynak megvan a saját speciális szükséglete, amit mi a helyes csoportosítással maximálisan ki tudunk elégíteni. Hiszen egy fiatal 6 hónapos állatnak teljesen más a fehérje és energia szükséglete mint egy magas vemhes üszőé. Több esetben találkoztunk a növendékek etetőasztalán olyan TMR-el, amik nem speciálisan az ő korosztályukra lett összeállítva, hanem a közepes vagy nagy tejű tehenek adagja lett kietetve eléjük. Ez azon felül, hogy leegyszerűsíti a telepen történő takarmányozást, több jelentős problémához fog vezetni a későbbiekben.

A nem optimális etetés hatására a növendékek fejlődése hullámzó lesz, eltolódik az első sikeres termékenyítés, romlik a termékenyítési index, megnő az elzsirosodás veszélye és nem utolsósorban megnöveli a vemhesüsző előállítás költségeit. Premix oldalról a termelő csoportok TMR adagjának az etetése negatív hatással lehet növendékekre nézve mivel, az üszők vitamin és ásványianyag szükségletei eltérőek. A tőgy mirigyességének döntő hányadát a 8-10 hónapos korosztályban tudjuk kialakítani, ha itt energia túlsúly van a TMR adagjukban és nem optimális a mikroelem ellátottság, akkor tőgy elzsirosodik és így csökken a tejmirigyek száma. Ez meghatározza az ellés utáni laktációs tejtermelés mennyiségét.

Összességében ezért állítjuk azt, hogy a növendékek tartás és takarmányozás-technológiája jelentősen befolyásolja a telep gazdaságosságát. A régi és megszokott etetési szokásokat érdemes újra gondolni és nagyobb hangsúlyt fektetni az üszők korosztályainak optimális TMR adagjainak a kialakítására. Ebben tudunk segítséget nyújtani partnereink részére a VitaCalf programmal, ami magába foglalja a takarmányozást, elhelyezést és a monitoringot is.

432-504

VITACALF GROW NÖVENDÉK ÜSZŐ KONCENTRÁTUM

ALKALMAZÁSI JAVASLAT

- 6-8 hónaptól **0,5 kg - 1 kg**-os adagban a nöwendék állatok fehérje és aminosav igényének biztosítására a megfelelő növekedés, bendőfejlődés és tőgyalakulás érdekében.
- A kor szerint kialakított nöwendék csoportoknak optimálisan beállított TMR – etetési stratégiát kell kidolgozni, amit mérésekkel időszakonként **kontroll**álni kell (súly, magasság)!

ELŐNYEI ÉS JELLEMZŐI

Szerves Se	biológiai antioxidáns rendszer fontos eleme
Biotin	a lábvég állapot stabilizálása, javítása
Diamond XP	teljes emésztőtraktus működésének és egészségének javítása
T5X SD	megköti a mikotoxinokat, stimulálja az immunrendszert
Karba-Go 75	alkalmazásával kedvezően befolyásolható a bendőbeli fehérjemérleg (MFE-MFN)
AminoPro	bakteriális protein (Corynebact.glutamicum), magas nukleotid tartalommal

Beltartalom	ME	432-504 VITACALF GROW NÖVENDÉK ÜSZŐ KONCENTRÁTUM
Nedvesség max.	%	9,80
Ny. fehérje min.	%	40,13
Nyerszsír min.	%	2,90
Nyers rost max.	%	10,00
NE m. min.	MJ/kg	5,00
NE g. min.	MJ/kg	3,28
Kalcium min.	%	2,55
Foszfor min.	%	1,54
Nátrium min.	%	1,60
Magnézium	%	0,32
Cink min.	mg/kg	634,00
Mangán min.	mg/kg	533,00
Réz min.	mg/kg	50,00
Szelén min.	mg/kg	3,45
Szerves Se	mg/kg	1,50
A-vitamin	NE/kg	79 800,00
D-3 vitamin	NE/kg	15 750,00
E-vitamin	mg/kg	756,00
Biotin	mg/kg	10,00
Diamond XP	g/kg	28,00
T5X SD	g/kg	14,00
Karba-Go 75	g/kg	+
AminoPro	g/kg	+

Bemutakozunk – Dr. Dobos László

Dr. Dobos László
állatorvos
Vitafort Zrt.

1968 januárjában születtem Budapest XIV. kerületében. Családunkban nem volt állatorvos, de már egészen fiatalon állatok közelébe kerültem, édesapám tenyésztett akkoriban ritka fajtájúnak számító nyulakat. Ezek ellátásában aktívan vettem ki részemet és természetesen nekem is volt mindig „saját” nyulam. A Szilas pataktól laktunk néhány méterre, nagyon szép környezetben.

Itt Rákosszentmihályon jártam ki az általános iskola alsó tagozatát, a felsőt már a belvárosban. A biológia, a kémia kedvenc tantárgyaim voltak, sok tanulmányi versenyen és vetélkedőn vettem részt hasonló érdeklődésű osztálytársaimmal. A VII. kerületi Madách Imre Gimnázium tanulójaként érettségiztem 1986-ban. Orvos szerettem volna lenni, így felvételiztem az Orvostudományi Egyetemre, de nem jártam sikerrel. Így egy év kimaradt, de ezt az egy évet egy Budapest

környéki szarvasmarha telep állategészség-őreként töltöttem és gőzerővel készültem most már az Állatorvostudományi Egyetem felvételijére, ami sikerült is és 1992-ben diplomáztam.

Közvetlenül végzésem után 3 éven át külföldön szereztem tapasztalatokat a kisállatgyógyászat területén, egy állatkórházban dolgoztam, majd a behívóparancs kézhez vétele után elkezdtem 9 hónapos sorkatonai szolgálatomat – akkor még volt ilyen. Az ezt követő jó néhány évet külföldi gyógyszer-gyárak képviselőjeként töltöttem, így szinte az egész országot bejárhattam, nagyon sok kollégával megismerkedtem, valamint az ezen időszakban folyó országos állategészségügyi mentesítési folyamatokba is betekintheztem és segíthettem azokat (Aujeszky, IBR stb.).

Nagy örömmel kezdtem meg a munkát a Vitafort Zrt-nél 2014. év elején mint állatorvos. A területi szaktanácsadóinkkal együttműködve a velünk kapcsolatban álló sertés- és szarvasmarhatelepek munkáját segítem állatorvosi oldalról. Ahol bármilyen eredetű megbetegedés, kiesés esetleg egyéb fertőző vagy nem fertőző betegség akadályozza a gazdaságos produktivitást, ott a telepi dolgozók, takarmányozási szaktanácsadó kollégáim és a Vitafort magas színvonalú diagnosztikai labor háttérének segítségével a kiesés okát diagnosztizáljuk és gyógykezelési vagy egyéb javaslatlal megelőzzük a további károkat.

Szakmai tudásomat folyamatosan növelem, egyre mélyebbre ásom magam a sertés- és szarvasmarha betegségek szakterületén, az Állatorvostudományi Egyetem post graduális Sertés-egészségügyi szakállatorvos képzésén szereztem diplomát a tavalyi év során.

Budapesten lakom egyetemista fiammal, aki idén kezdte a másodévet a Széchenyi István Egyetem Rekreáció és Sport-szervezés szakán. Hobbim a sportlövészet, ha időm engedi irány a lőtér, „fegyvergyűjteményem” használata majd ápolása igazán ki tud kapcsolni.

Kollégái szerint: Laci rendkívül értékes tagja értékesítési csapatunknak. Barátságos, udvarias, előzékeny személyiség. Tapasztalt szakember, akinek eltökéltsége, fegyelme és szakmai tudása példaértékű. Szakmai javaslatai nagy körültekintéssel és határozott állásfoglalással kerülnek partnereink elé.

Gyakran vállal előadásokat szakmai rendezvényeinken és rendszeresen publikál a VitaPigHír újságban is. Állandó résztvevője külföldi tanulmányútjainknak és továbbképzéseinknek. Naprakész tudása biztos háttérrel értékesítő kollégáink munkájához.

Célállomás: Kolumbia

Kolumbia a Dél-amerikai földrészen fekszik, azon szerencsés földrajzi területen, ahol 2 tenger is mossa partjait. Területe tízszer nagyobb, mint Magyarországé, lakossága több mint, 40 millió fő. Fővárosa Bogota, ahol 9 millió ember él, aki állandó lakos, de naponta 2-3 millió ember ingázik a fővárosba. Igazi Dél-amerikai metropolisz. Kolumbia éghajlata trópusi, aminek következtében egyes területei a világ leg csapadékból gazdagabb országává teszi. Putumayo régióban, ami az ország déli részén található, évente 4 méter csapadék is eshet.

A vidéken élő lakosság fő lehetősége a megélhetésre a mezőgazdaság. Óriási legelő területek állnak rendelkezésre, ahol több, mint 20 millió szarvasmarhát tartanak extenzív körülmények között. Ahhoz, hogy legelő területekhez jussanak, jelentős volt az erdő irtása az egyes régiókban. A trópusi erdő talaja azonban nem a legtermékenyebb, gyorsan erodálódik és tovább kell vonulni az állat állománnyal.

Helembai Jenő
export igazgató
VitaFort Zrt.

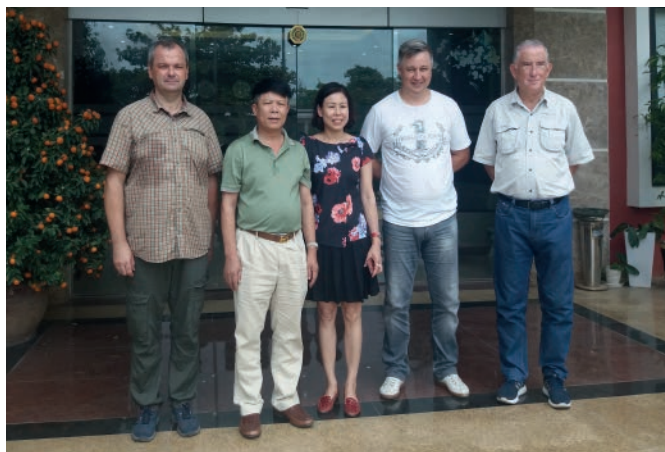
A háború utáni időszakot lezárva az Európai Unió TRUST FUND programja keretében támogatást nyújt a mezőgazdaság és a vidék fejlesztésére. Ennek keretében támogatja az újra erdősítést, a munkaerő képzését és olyan új technológiák bevezetését, amelyek fenntartható módon és környezetet kímélve alkalmazhatóak. Ilyen például a fás legelők megvalósítása, ami nem teszi szükségessé a további erdők irtását. Óriási lehetőségek vannak a vízi kultúra fejlesztésében.

Igény merült fel a mezőgazdaság termelés intenzitásának növelésre, mint például a hús marha hizlalása és helyben történő feldolgozása. A VitaFort már Ázsiában hasonló programok részese és végrehajtója, aminek tapasztalata alapján más országokban is tudunk hasonló programokat nyújtani.

Szakspecialistaként Vietnámban

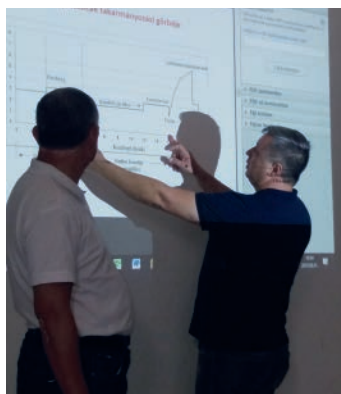
Vietnám nagy népessége komoly potenciális vásárlóerő. A folyamatos életszínvonal javulás az ételek közül a rizst még jelentős helyen tartja, de megugrott a húsfogyasztás. Jelentős a saját állattenyésztés/-tartás, de probléma az állományok hazai termesztésű alapanyaggal való ellátása, a trópusi viszonyokhoz adaptált, de korszerű üzemi takarmányozás megvalósítása. Ilyen háttér mellett kötött piaci helyzetének erősítésére egy vietnámi cég, a Phu Gia takarmánygyártó vállalat a Vitafort Zrt-vel kereskedelmi megállapodást. Dr. Koppány György vezetésével egy lelkes kreatív csapat szerveződött szakspecialistákból, minőségbiztosítási és technológiai szakemberekből a cég szakmai fejlesztésére és régiós pozíciójának erősítésére. Ebben a csapatban vehettem részt az elmúlt 3 évben a szarvasmarha ágazati feladatok elvégzésében.

Vietnámi partnercégünkkel

Állattartó telep iroda

Dr. Dobos kereskedőket képez

Próbálva a vietnámi társadalmi és természeti környezetet leírni az a vicc a jut eszembe, amikor a falusi lótarló gazda a pesti állatkerti látogatás után igyekszik a kocsmai társaságban elmesélni mit látott: minden állatot a lóhoz viszonyítva próbál leírni. Valószínűleg most én is valami ilyesmit fogok elkövetni...

Vietnám általam bejárt területe a fővárostól, Hanoi-tól dél felé nyúló 500 km hosszú régió. Ennek a „csíknak” – van ahol csak közel 100 km a szélessége. Keleti oldalát a Dél-kínai-tenger csapdossa, innét indulva az alföldi régió átvágva akár 2500 m magas hegyeken át a laoszi határig juthatunk.

Érdekesség, hogy ennek a 14. legnépesebb országának, a kb. 96 millió lakosnak a 48%-a él a mezőgazdaságból... pedig csak az összterületének 22,5% szántó és ültetvény, a legelőterület csupán 2% körüli. Ezért földeken mindig dolgozik valaki, ami a nagy népsűrűségből is ered, hiszen a négyzet kilométerenkénti 308 fő a hazainak kb. a háromszorosa. Hazánknál Vietnám talán 3,5-ször nagyobb, de a lélekszáma közel a hazai tízszerese!

Teraszos rizsföldek Vietnámban

A sok dolgozós kéz elkel, mert a mezőgazdasági területek nagyobb részét adó rizsföldek magántulajdonban lévő, alig gépesített kisparcellák. Sokszor úgy érezzük a tájat járva, hogy a sírhelyeken, házakon, utakon és a meredek hegyeken kívül minden csak rizsföld.

A sok simogatást a rizs meghálálja – évente 3 betakarítás is lehetséges. A rizsföld fontos helye az állattenyésztésnek. Az ezer kis csatornával, gáttal, 0,5-1,5 méteres, vízterületeket tagoló földcsíkok az állattartás ősi területei. A rizsföldek vizében hal, a lekerített széleken kacsák nevelődnek. A zöldelő földcsíkokon bivalyok legelésznek – ezek valamiképp borjú koruktól nevelődnek arra, hogy a rizshez ne érjenek. A más munkából hazatérő gazdák délutánonként – mint ahogy nálunk a panellakók esteként a kutyákkal – rövid „pórázon” sétálnak ki a rizsföldek szélére a helyi őshonos fajtával, a vietnámi sárgával.

Ezen a tájon az idillt csak az időjárás rontja: monszun éghajlat van, téli száraz-hűvösebb és nyári melegebb-csapadékosabb félévvel. A hűvös az zömében 13-22, a melegebb az 22-34 Celsius fok, a magas pára miatt sokkal többnek érezzük. Évi 1600-3000 mm csapadék mossa a tájat, mert az összes csapadék 85-90%-a májustól októberig hullik le. Az esők közötti időben is nehéz messze látni, mert az átlagos páratartalom 84%. És párszor jön a tájfun is, ami újra-újra megköcolja a kultúrtájat...

Molnár Ernő

szarvasmarha szakspecialista
VitaFort Zrt.

Hát itt marhát úgy tartanak, hogy....

....ha **intenzív tejelést** szeretnének, akkor a holstein-fríz tartásába kezdenek. Ebből a fajtából a kezdő állományt Magyarországról hozták be!

Borjúnevelő-hízaló telep

Kisgazdaságban 5-8 tehén már eltart 1 családot. Ipari munkások is levonulnak vidékre tehenészkedni, ezért a jobb megélhetésért! Takarmányozásunkkal a jobb tehének ilyen körülmények között is elérik a 35-37 literes termelést az ellést követő 2-3. hónapban, csak ezt a termelési szintet rövid ideig tudják tartani. A tejet a helyi tejcsarnokban adják le (kb. 130-160 Ft literre), az üzemeltető vállalkozó, aki a jobban fizető tejfeldolgozónak

adja tovább. A tejcsarnokos néhol kis tejüzemet (kézműves!) is üzemeltet, mellette cukrászdát idéző boltocskával. A termékek gyümölcsös túrókrémre/joghurtra és ízesített tejberizspépre hajaznak.

A komolyabb tehenészetek 200 tehén felett kezdődnek, de a legnagyobb meglátogatott telepen 35 000 darabot tartottak. A legjobbak éves szinten 27 literes fejési átlaggal tudnak dolgozni. A helyieket a tejnél jobban érdekli a hús. A marhát elsősorban a **húsáért szeretik**, főleg, ha sötét színű és kevésbé faggyús. A tömegek ellátására nagy hizlaldákat építettek, egy-egy telep 3-6000 ezer tartására alkalmas.

5000 hízómarhát hizláló telep

Csak nehéz feltölteni őket a hazai hízóalapanyagból...A helyi sárga kis végsúlyú, létszáma a házi vágásra elfogyó. Van helyi húsmarhatenyésztés, de ez a fogyasztáshoz képest aránytalanul kicsi. Zömében a hízóalapanyag külföldről érkezik, elsősorban egy nemzetközi szerződés révén Ausztráliából. Onnét az extenzív állományok biomasszája kerül Vietnámba.

Ausztráliából érkezett vegyes hízóalapanyag

Vietnámi sárga fajta hizlálásban

Azért biomasszát írtam, mert a beérkező állomány vegyes, kora átlagosan 18-32 hónapos, bikák, üszők vagy kiselejtezett, akár már ivartalanított tenyészállatok. Fajta szerint főként valamilyen hústípusú zebufajta vagy ezek húsmarha világfajtajával történő keresztezései. 15 napos tengeri úttal, korábban a legelőfűvön kívül gyakran mást nem evő állatok magas rosttartalmú granulátumon tartva jutnak el a kiválasztott hizlaldákba. A kiválasztott ez esetben azt jelenti, hogy olyan hely, amit az ausztrálok „állatjólétileg” megfelelőnek találnak. A vágás is csak az általuk „humánusabb” helyeken történhet. A hizláló telepen átlagosan maximum 3 hónapig vannak a marhák.

A takarmányozásuk is egyedi. A tömegtakarmány általában a kisparcellákon betakarított zöldtakarmány. Ez lehet elefántfű, kukorica, nemesített fűfajták (Van amit évente 9-szer lehet kaszálni!) kukornád hajtásvég. Ezeket a szecskázásra ölnyi mennyiségben motorokra kötözve százak hordják be etetésenként, jobb esetekben járásnyi területek átadási pontjairól hozzák a kamionok. Szilázs kis mennyiségben, csak a csapadékos napokra elegendő mennyiségben van...

A VitaFort közreműködésével egy új alapanyag, a holstein-fríz bikák hizlálására szakosodott telep került kialakításra, ahol 5-30 napos kortól 350 kg-ig hizlallják az állatokat. A tanácsadói munkánk folyamán a bemutatott állományok ellátására keresünk új alapanyagokat, az intenzívebb termeléshez igazodó tápok/takarmányadagokat alakítunk ki, az általunk készített terméksor alapanyagait, minőségét gyakrabban ellenőrizzük (ennek megteremtettük a helyi nedves kémiai és mikrobiológiai labor háttérét is). A terméket a telepre kiközvetítő helyi szakembereknek oktatásokat tartunk és betanítjuk az ajánlat adás/ telepi szolgáltatás technológiáját.

Bemutatkozunk Csehországban és Szlovákiában

VitaFort konferencia (2018. március 13-14.)

A VitaFort Zrt. a hazai partnerei kiszolgálása mellett mind jelentősebb szerepet vállal a környező országok piacán is. E szakmai törekvés részeként idén tavasszal rendeztük meg az első, bemutatkozó konferenciákat Csehországban és Szlovákiában. A rendezvények szervezésében és lebonyolításában vezető szerepe volt Peter Chudej kollégánknak, akivel aktívan és sikeresen dolgozunk a cseh és szlovák piacon.

A rendezvények sikere és a külföldi piacokon eddig elért szakmai-üzleti eredmények pozitív visszajelzéssel bírnak, és megerősítenek minket abban, hogy a VitaFort takarmányozási koncepciója és szolgáltatási háttere itt is teljesíti a termelők szakmai és gazdasági elvárásait.

Az előadások keretében szó esett a Közép-Európa gazdaságát is érintő klímaváltozásról, és a változó körülmények között is jó eredményekkel termesztendő takarmánynövényekről, valamint a takarmányminőség javításának növénytermesztési technológiai lehetőségeiről. A hazai gazdasági környezet számain keresztül beszéltünk a tejtermelés ökonómiájáról és bemutatottuk az egészséges állomány kialakítását és megtartását, valamint a gazdaságos tejtermelést segítő szolgáltatásainkat. Az állományok gazdaságos fehérje ellátása és a napi problémaként jelenlévő munkaerő hiány szintén az aktuális témák között szerepeltek.

A VitaFort Zrt 2017-ben nyitotta meg a Szlovák és Cseh képviseletet. A Farm-Feed Kft. tulajdonosa **Dr. Peter Chudej**, aki a VitaFort Zrt. képviselője a két országban. A cseh és szlovák képviselet egy éves tevékenysége alatt növelte partnerszámát a sertés és szarvasmarha ágazatban. Jelentős szerepet vállal az oktatásban és továbbképzésben, melynek keretében rendszeres szakmai szemináriumokat szervez mindkét országban. A VitaFort termékei és szolgáltatásai így mindkét országban elérhetőek.

Czakó Péter
szarvasmarha szakspecialista
Vitafort Zrt.

Vitafort stand - Mezőgazdasági Kiállítás Dvor nad Žitavou-ban (2018. június 5-6.)

A **FarmFeed** céget vezető Peter Chudej kollégánk idén első ízben vett részt a Szlovákiában júniusban megrendezett Dvory nad Žitavou mezőgazdasági kiállításon a Vitafort képviselőjeként. Célunk az volt, hogy elsőként bemutassuk a Vitafortot, a termékeinket és a gazdálkodóknak nyújtott kiváló szolgáltatásainkat.

„Számos gazdálkodó jelezte, hogy szeretne együttműködni a magyar piacvezető céggel a Vitafort Zrt.-vel. A standunkra ellátogatott többek között a nyitrai Szlovák Agrár Egyetem, számos tejelőtehenet tartó gazdaság, s megbeszéléseket folytattunk sertéstartó telepek vezetőivel is. Nagy örömünkre felkeresték kiállítói sátrunkat partnereink is: RS Bottovo, Nevereice, Radšínka stb).

A rendezvényen új **fű keverékek** is bemutatásra kerültek tejlő tehenek részére.

A fű keverék etetésének a következő főbb jellemzői vannak:

1. **Magas terméshozam**
2. **Jó emészthetőség**
3. **Tágabb időbeni lehetőség a betakarításra.**

Nagyon sok tejtermelő érdeklődött a Vitafort új technológiai és know-how-ja iránt.

Több termelő is kíváncsi volt, hogy a bemutatott fű keveréknek milyen hatása van a tehenek szaporodásbiológiájára és a termelésre. Ennek egyik jó példája az **RS Bottovo telep**, ahol a nyári időszakban is alkalmazták a fű keveréket és a legmelegebb időszakban augusztus 4 és 8 között sem csökkent a tejtermelés valamint a tejsír tartalom.

Köszönjük a nyári takarmányozási programunk kiváló előkészítését és kialakítását a Vitafortnak!”

Peter Chudej, ügyvezető igazgató, Farm Feed s.r.o.

Felvilágosítás: Fényt a tehénnek!

Molnár Ernő
szarvasmarha szakspecialista
VitaFort Zrt.

2013-ban, a VitaCowHír első számában hívtuk fel a figyelmet tehénnek téli félévre vonatkozó világítási programjára. Most újból csökken a megvilágított órák száma, megint időszerű a téma. Röviden összefoglaljuk az akkori írást és megnézzük, hogy áll most ehhez a nagyvilágban a szakma.

Mire jó a tejelő tehén fényprogramja?

Ebben az esetben a fényre nem, mint a tehén szabad mozgásának, vagy a dolgozók biztonságos munkavégzésének a feltételére, hanem a hormonális rendszert szabályzó környezeti tényezőre gondolunk. A csökkenő megvilágított órák száma növeli a tobozmirigy melatonin termelését, ami csökkenti a marha aktivitását: rontja a tejtermelést, súlygyarapodást. A csillagászati napfénytartam jelentős éves ingást mutat, 8,5-18 óra között változik.

Téli fénypótlásra 16 órás világítást és 180 luxos speciális lámpák beszerelését javasolják. A fényprogram megvalósítása a sötétebb hónapokban a természetes fényviszonyokhoz képest 9-10 %-kal emeli a szárazanyag-felvételt és 6-15 %-kal növeli a tejtermelést.

Milyen újabb tapasztalatok vannak a fényprogrammal kapcsolatban?

Az utóbbi évtizedben egy új technológiai terjedése támogatta a programot. A növekvő idejű megvilágítás növekvő kiadásait, a LED lámpatestek bevezetésével tudták mérsékelni. A hagyományos lámpatestekhez képest a LED alkalmazása 47-56%-kal mérsékelt az istállóvilágítás energiaköltségét. A fenntartásköltségét tovább csökkentette a LED-égők hosszabb élettartama és a kevesebb szerelési költség. (Meier, 2015; Gould, 2015)

A Michigan State University szervezésében folyó 12 hónapos tartamkísérletben a „long day lighting” program 8%-os tejhozam emelkedést hozott. A helyi tenyésztő szervezetbe tömörülő gazdák tapasztalatai szerint a lámpatestek LED-re cserélése a kisebb működtetési költségek (50%-kal kisebb energia felhasználás az általános.) és a program hozta tejnövekmény miatt éven belül megtérülő beruházás. (Gould, 2015) Több pl. Josefsson és munkatársai (2000) arra hívták fel a figyelmet, hogy a megvilágítás precízítása és eredményessége érdekében megfelelő fényérzékelőkre és automata, programozott kapcsolásra van szükség.

Újszerűen hat, bár korábban is szerepelt az ajánlásokban a speciálisan szárazonálló tehénre kidolgozott fényprogram. Ennek a rövid megvilágítási idő fényprogramnak a lényege, hogy a bekorlátozzák a megvilágítást max. 12 órára. A tehén zárta, sötétebb istállóba kerülnek. Az így kezelt állatok jobb reakciót adnak a laktáció alatti hosszabb megvilágításra, kedvezőbb általános ellenálló képességet, jobb tögyegézséget mutatnak, magasabb termeléssel indul a laktációelején. (House, 2015)

Vezetői lépések a tejelő tehén fényprogramjának megvalósításához (Dahl, 2005 nyomán)

- Vegyél egy fénymérőt. (Az interneten már 9 000-40 000 Ft között lehet kapni fényerő mérésre alkalmas digitális eszközt.)
- Mérd meg az istállóban és mindenhol, ahol a tehén közlekedik a fényerőt és viszonyítsd az ajánlásokhoz. (A következő 2 lépés nem mindig, csak az esetek zömében szükséges.)
- Cseréld ki a kiégett égőket, pucold le a lámpaburákat, tisztítsd meg a falakat.
- Mérd meg újból a fényerőt és viszonyítsd az ajánlásokhoz.
- Ha szükséges terveld újra az istálló világítását, de az eredményt mindig ellenőrizd méréssel. (A megvalósítás előtt számold meg a megnövekedett villanyáram költséggel is.)
- Az új világítás tervezéséhez kérd szakember segítségét, mert az istállóban egyenletes megvilágítást szükséges, ezért azonban lámpatípustól függően változhat azok szerelési magassága és egymástól való távolsága.
- Az istálló fénytechnikáját a sötét szakaszra is készítsd fel. (A tehén 50-53 lux alatt nem mozognak az istállóban. A minimális biztonságukhoz elég lehet egy alacsony intenzitású vörös megvilágítás – pl. az USA-ban izzósor: 7,5 W-os izzók kb. 9-10 m-ként, kb. 3 m magasságban.)
- A 6 órás sötét szakasz megszakítás nélküli legyen. (Ilyenkor istállócsend kell biztosítanunk!)
- Folyamatosan legyen az állatok előtt takarmány.

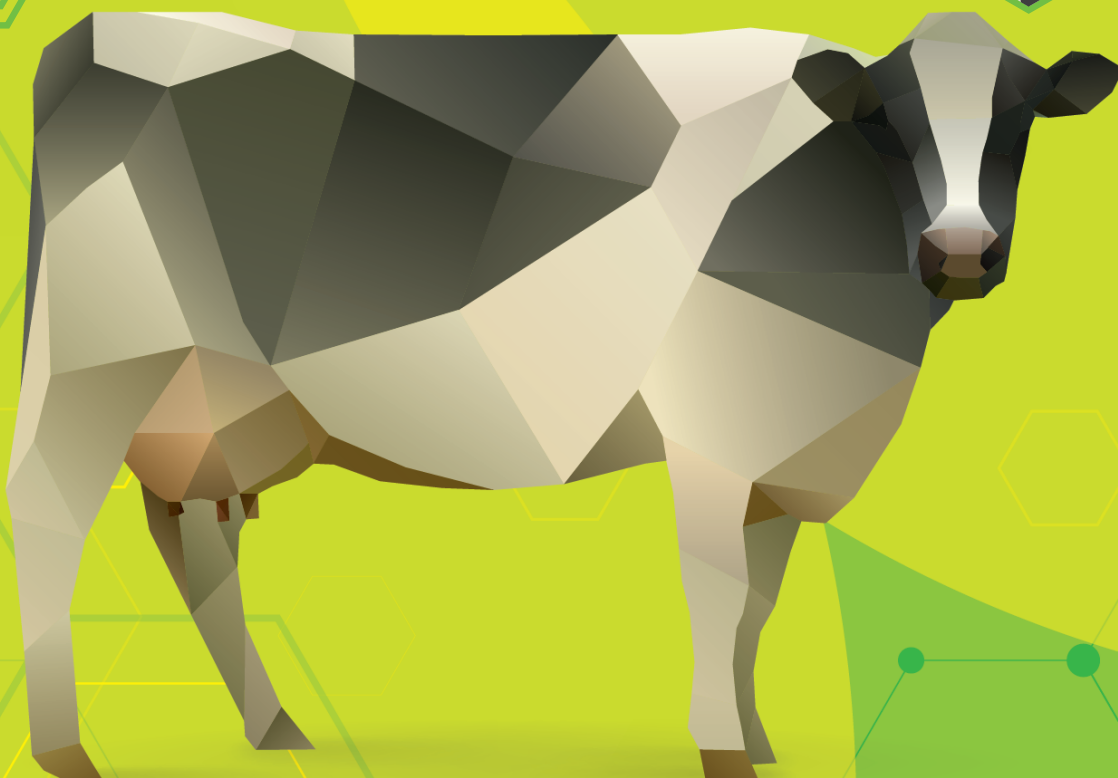

VitaCow Roadshow

Szarvasmarha Takarmányozási
Szimpózium

2018. október 16. és 18.

Közel a jászolhoz

A Vitafort® szarvasmarha-takarmányozási csapata

Szegszárdy Imre

értékesítési igazgató

e-mail: szegszardyi@vitafort.hu
mobil: +36 30 683 9241

Dr. Kern László

állatorvos

e-mail: drkern01@gmail.com
mobil: +36 30 790 3952

Dr. Dobos László

állatorvos

e-mail: ldobos1@gmail.com
mobil: +36 30 790 3952

Szarvasmarha szakspecialisták

Tóth Attila

üzletigvezető,
északnyugat-magyarországi
szarvasmarha szakspecialista

e-mail: toth.a@vitafort.hu
mobil: +36 30 683 9237

Molnár Ernő

délnyugat-magyarországi
szarvasmarha szakspecialista
Zala, Somogy, Tolna, Baranya

e-mail: molnare@vitafort.hu
mobil: +36 30 683 9248

Kiss István

északkelet-magyarországi
szarvasmarha szakspecialista
Pest megye, Nógrád, Heves, Borsod-Abaúj-
Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg,
Jász-Nagykun-Szolnok megye északi része

e-mail: ikiss.vitafort@upcmail.hu
mobil: +36 30 915 3961

Czakó Péter

délkelet-magyarországi szarvasmarha
szakspecialista
Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Hajdú-Bihar,
Jász-Nagykun-Szolnok megye déli része

e-mail: czako.p@vitafort.hu
mobil: +36 30 465 5983

Helembai Jenő

értékesítési igazgatóhelyettes, export igazgató

e-mail: helembai.j@vitafort.hu
mobil: +36 30 445 98 18

Értékesítés, kereskedelem

Dobosné Spisák Csilla

értékesítési és logisztikai koordinátor

e-mail: kero@vitafort.hu
mobil: +36 30 331 9114

Marosi Klára

értékesítési asszisztens

e-mail: marosi.k@vitafort.hu
mobil: +36 29 360 155/148

Lovas Györgyné, Melinda

értékesítési asszisztens

e-mail: melinda@vitafort.hu
mobil: +36 30 683 9239

Értékesítési szaktanácsadók

Szuna Alajos

északnyugat-magyarországi értékesítési
szaktanácsadó
Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Fejér

e-mail: szuna.alajos@t-online.hu
mobil: +36 30 683 9244

Fazekas Zoltán

északkelet-magyarországi értékesítési szaktanácsadó
Szabolcs-Szatmár, Borsod-Abaúj-Zemplén

e-mail: mazli2005@gmail.com
mobil: +36 30 683 9238

Ferenczi Gergely

északkeleti és kelet-közép magyarországi
értékesítési szaktanácsadó
Pest, Nógrád, Heves, Hajdú-Bihar,
Jász-Nagykun-Szolnok megye északi része

e-mail: ferenczi.g@vitafort.hu
mobil: +36 30 683 9247

Értékesítési szaktanácsadók

Csanádi László

délkelet-magyarországi értékesítési szaktanácsadó
Békés, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok,
Hajdú-Bihar megye déli része

e-mail: lcsanadi@szarvas.hu
mobil: +36 30 683 9243

Kormány János

délkelet-magyarországi értékesítési szaktanácsadó
Pest, Bács-Kiskun, Csongrád megye északi része,
Békés megye északi része

e-mail: janoskormany@gmail.com
mobil: +36 30 683 9245

Pergel Tamás

délkelet-magyarországi értékesítési szaktanácsadó
Pest, Bács-Kiskun, Csongrád megye északi része,
Békés megye északi része

e-mail: pergeltomi78@gmail.com
mobil: +36 30 312 6429

Stiller Szilárd

nyugat-magyarországi értékesítési szaktanácsadó
Vas, Zala és Veszprém

e-mail: szstiller@gmail.com
mobil: +36 30 655 3938

Kun Zoltán

délnyugat-magyarországi értékesítési szaktanácsadó
Somogy, Tolna, Baranya

e-mail: zoltankun.53@gmail.com
mobil: +36 30 684 8884

Dévai György

délnyugat-magyarországi értékesítési szaktanácsadó
Somogy, Tolna, Baranya

e-mail: gyorgy.devai@gmail.com
mobil: +36 30 286 0497

Paulicsek János

szarvasmarha szaktanácsadó

e-mail: janos.paulicsek@gmail.com
mobil: +36 30 2028 970